

kosteloos een diabetes-patiënt behandelt, mijn medewerking vraagt, ben ik bereid tegen groothandelaarsprijs, desnoods daar beneden en zonder administratiekosten, aan zijn patiënt insuline te verstrekken en ditzelfde zullen verschillende apothekers, met mij bereid zijn te doen. Maar moet daarom de gegoede patiënt niet even goed den arts als den apotheker toekennen, wat deze naar billijkheid in rekening brengt?

Laat de nieuwe vereeniging haar programma van actie veranderen, trachten contribuanten te krijgen, die het mogelijk maken, dat ook de ziekenfonds-patiënt door haar steun insuline kan bekomen, laat zij trachten de meer gegoeden (diabetes is immers een ziekte der rijken?) aan te sporen iets af te zonderen voor hun lotgenooten, die minder met aardse goederen bedeed zijn. Dan zullen de edele motieven, die haar oprichters zeker bezielde hebben, tot een betere uitkomst voeren.

's-Gravenhage, 7 Maart 1924.

J. J. HOFMAN, *apotheker*.

GALTON'S OPVATTING OVER „EUGENETICA”.

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van J. LOBSTEIN in het vorige nummer bldz. 1072 het volgende:

Rasveredeling heeft ook GALTON slechts als verwijderd einddoel voor oogen gestaan. In zijn *Essays* heeft hij echter de volgende definitie van het door hem ingevoerde woord als studievak gegeven: „Eugenics is the science which deals with all influences that improve the inborn qualities of a race; also with those that develop them to the utmost advantage”. En bij de opening van het door hem gestichte laboratorium verklaart hij eugenetica als: „The study of agencies under social control that may improve or impair the racial qualities of further generations either physically or mentally.” GALTON heeft dus zonder twijfel voorloopig de studie van de erfelijkheidsverschijnselen bij den mensch op het oog gehad; wat ook uit zijn eigen wijze van onderzoek en uit die van het GALTON-laboratorium blijkt.

De naam *eugenese* wordt thans in denzelfden zin opgevat door vele zijner navolgers in verschillende landen. De internationale eugenetische commissie stelt haar programma in denzelfden geest; op het laatste congres te New-York in 1921 was het karakter der meeste voordrachten doordrongen van hetzelfde beginsel.

Het komt mij derhalve voor, dat er geen bezwaar is, ook in ons land dien naam te gebruiken en dat het zelfs gewenscht is bij het publiek den naam in dezen zin ingang te doen vinden en gelijktijdig, waar wij kunnen, verkeerde voorstellingen omtrent ons streven te weerleggen. Door GALTON'S definitie heeft de *eugenese* een bepaalden stempel gekregen. En wanneer men het letterlijk vertaalt, blijkt het toch een vrij onschuldig woord. „Goed geboren te zijn” is ons aller wensch.

Dit neemt niet weg, dat ik het volkomen met LOBSTEIN eens ben, dat een eventueel op te richten Centraal Bureau voorloopig eenvoudig „Bureau voor erfelijkheids-onderzoek bij den mensch” moet heeten, omdat het niets anders beoogt. In dien richting liggen ook onze plannen.

Zonder twijfel zal het gewenscht zijn de door minister DE VISSER geïnstalleerde wetenschappelijke commissie voor advies enz. op het belang van zulk een centrale instelling opmerkzaam te maken. Juist daarvoor is het ook zeer geschikt, dat er dezer dagen besloten is tot een volkomen samenwerking der bestaande organisaties, die zich hier met erfelijkheidsonderzoek bij den mensch bezighouden. Ik dank LOBSTEIN zeer, dat hij de aandacht op bovengenoemde commissie vestigde. Geneeskundigen, die belangstelling en werkkraft geven, hebben wij tot verwezenlijking onzer plannen noodig.

Utrecht, 10 Maart 1924.

M. A. VAN HERWERDEN.

MORS TACITURNA DOCET.

Moet uit den laatsten zin van het onder dezen titel in het *Tijdschrift* van 8 Maart (bldz. 1079) voorkomende bericht worden opgemaakt, dat de berichtgever, evenals de Pruisische overheid, het groote aantal lijkopeningen overbodig vindt? Zoo ja, dan vergeve men een jeugdig collega, dat hij zich gedrongen voelt enkele argumenten tegen deze strekking aan te voeren.

Deze strekking is begrijpelijk, daar LUBARSCH het belang van een groot pathologisch-anatomisch materiaal niet op de beste gronden verdedigt; hij beroept zich nl. op de volksgezondheid. In Duitschland werken zóóveel pathologisch-anatomische laboratoria met een betrekkelijk klein aantal lijkopeningen, dat het belang van een groot materiaal niet sterk wordt gevoeld.

Voor den patholoog-anatoom, niet in hoofdzaak voor den clinicus, is een groot aantal lijkopeningen uiterst belangrijk, evenals de clinicus prijs zal stellen op een groote ervaring. De variaties in pathologisch-anatomisch beeld, zelfs van de meest gewone letsels, zooals pneumonieën en longtuberculose, zijn oneindig groot in aantal. Men zal slechts dan tot een betere onderverdeeling en betere groepeerling van deze variaties, en zodoende tot een nauwkeuriger waardeering van de oorzakelijke factoren, komen, die ze teweeg brengen, wanneer men ze steeds in zeer groot aantal voor zich heeft.

En ik kan slechts aanstippen, wat ik elders binnenkort uitvoeriger hoop te betogen — er zijn allerlei afwijkingen, die de patholoog-anatoom slechts zelden te zien krijgt, en die daarom toch niet minder belangrijk zijn. Aangezien nooit van te voren kan worden gezegd, bij welke lijkopening zij zullen worden aangetroffen, is een groot aantal noodzakelijk om deze gevallen ten minste ééns per jaar aan het versche praeparaat te kunnen bezichtigen. Ik zwijg nog van de opvoedende waarde, die het steeds weer zien van min of meer bekende beelden voor den patholoog-anatoom heeft, evengoed als voor den clinicus weliswaar bekende doch niet alledaagsche ziektebeelden. Ik stip slechts aan het belang der moderne wijzen van onderzoek: bepaalde afwijkingen in grootere reeksen van gevallen vast te stellen; alles zooveel argumenten, die mij een groot sectie-materiaal, hoe grooter hoe liever, op hoogen prijs doen stellen.

Amsterdam, 11 Maart 1924.

E. HAMMER.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz..

Wet op de besmettelijke ziekten.

Door de regeering is bij de Tweede Kamer ingediend een ontwerp van wet houdende voorzieningen tegen besmettelijke ziekten. Dit wetsontwerp, dat in de plaats moet komen van de wet van 4 December 1872 (*Stbl.* No. 134) en tevens van de wet van 26 April 1884 (*Stbl.* No. 80), houdende buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, telt 47 artikelen. In de memorie van toelichting zeggen de ministers van arbeid, enz. en die van binnenlandsche zaken, enz. o.a. het volgende:

Deze wetten zijn, wat grondslag en structuur betreft, zeer verouderd. Dit bezwaar geldt het meest de wet van 1872. De wet van 1884 is uitermate rekbaar en laat groote vrijheid van beweging, maar desniettemin is zij zelve verouderd en vormt zij met die van 1872 een wonderlijk rammelend samenstel van wetgeving, waarmede de praktijk zich zoo goed mogelijk heeft weten te redden, dank zij de vaagheid van de wet van 1884. De wet van 1872 noemt een zevental ziekten als besmettelijke ziekten en geeft voor deze gelijke voorschriften. De voortgang der wetenschap heeft evenwel geleerd, dat deze 7 ziekten onderling zeer verscheiden zijn in mate van gevaarlijkheid en in wijze van verspreiding. Ook is van belang de omstandigheid, of een ziekte steeds binnen de landsgrenzen voorkomt (endemisch is) of wel slechts uit den vreemde kan worden binnen gebracht. Bovendien is de lijst te beperkt. Wel kan zij bij algemeenen maatregel van bestuur telkens voor een jaar worden uitgebreid (art. 1, lid 2), maar jaarlijksche vernieuwing van een Koninklijk besluit is noodeloos omslachtig. Bovendien geldt nog het bezwaar, dat de bepalingen van de wet niet geven wat zij geven moeten voor een doeltreffende bestrijding.